

30-40 évig = 5, 40-60 évig = 9, 60-80 évig = 10, 80 éven felül 0; összesen 75.

A város belterületén elhalt 50 egyén, ezek közül 7 éven alóli volt 24, kik közül nem lett gyógykezelve 6, 7 éven felüli volt 26, ezek közül nem lett gyógykezelve 2.

A város belterületén elhalt 50 egyén közül tehát nem lett orvosolva 8 egyén.

A város külterületén elhalt 25 egyén, kik közül 7 éven alóli volt 15, ezekből gyógykezelés nélkül elhalt 6, 7 éven felüli volt 10, ezekből nem lett gyógykezelve 2, a külterületen elhalt 25 egyén közül tehát gyógykezelés nélkül elhalt 8. Az összes 75 elhalt közül tehát 16 nem lett gyógykezelve.

Orvos rendőri hulla szemle három hirtelen kimúlt egyén hullája felett lett fogantatva.

Orvos rendőri boncolás nem volt.

Törvényszéki boncolás egy erőszakos halállal kimúlt egyén hulláján eszközöltetett.

Látelvetet két könnyű testi sértésről adtam ki.

Piacz és élelmi szerek rendben találtak.

Nyiregyháza, 1902. évi április hó 7-én.

Dr. Trajtlar Soma,
városi tisztviselő orvos-főnök.

Egyházmegyei közgyűlés.

A felső-szabolcsi ev. ref. egyházmegye Görömbei Péter esperes és Gencsy Albert e. m. főgondnok kettős elnöksége alatt Nyiregyháza városi vármegyeháza nagyteremben folyó hó 7. 8. és 9-én tartotta meg az évi tavaszi közgyűlését.

Első nap délutánján volt az előértekezlet, melyen a fontosabb ügyek tárgyaltak, véleményeztek. Második napon a tulajdonképeni közgyűlés, melyen a tárgysorozat rende szerint 67 ügy nyert elintéztést.

Harmadik napon a fegyelmi és bírósági ügyek intéztek el.

A középső napon tartott közgyűlés lefolyása a következő volt:

9 órakor az ev. ref. templomban — a hova az e. megye kebelébe tartozó lelkészek, tanítók, egyházi küldöttek és képviselők egybegyűlekeztek — megható imával nyitotta meg a közgyűlést Görömbei Péter esperes, ki remek imájában áldást kért a Mindenhatótól a közgyűlés zavartalan lefolyására, áldást kért a jelenlévőkre és mindenekre. Megemlékezett az egyetemes ev. ref. egyház kiváló, vezér embereinek, oszlopos férfainak elhunytáról. Békés nyugalmat kívánt fáradtságos és bő gyümölcsöt termő munkálkodásuk után nyugodni térő porrésekre.

A hálaadó isteni tisztelet után a közgyűlés tagjai — élükön az esperes úrral — a vármegyeházára vonultak át, a hol is a nagyteremben folytatták az innét félbeszakított ülést.

A megbízó levelek átvétele, s a gyűlési tagok számba vétele után, a meg nem jelenők igazoltattak. Mire esperes ur bejelentette Jármy Márton-nak, mint az egyházmegye régi, kipróbált világi tanácsbírájának — betegeskedése miatt való lemondását. A közgyűlés, tekintettel nevezett világi tanácsbíró elvülhellen érdemeire, fájdalmas tudomásul vette a közügyek teréről való visszavonulását. Egyben az előleges intézkedések megtételéről gondoskodott.

Az esperesi időszak jelentéséből kitűnik, hogy rövid félév alatt az e. m. három derék lelkésze, kik szívet lelélekkel szolgálták, s hirdették Krisztus evangéliumát, — költözött ama örökké való hazába, a hol többé nincs szenvedés, nyomor, kétségbeesés. — Ugyancsak elköltözés által hat egyház iskolájában volt tanítványváltás. — Két egyház súlyos betegen fekvő lelkésze mellé részint segéd-lelkész, részint pedig felügyelő lelkész rendeltetett.

Az elhalt lelkészek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvének egy-egy lapján megörökíteni határozta.

Kitűnt továbbá az időszak jelentéséből az is, hogy három egyház parochiális épülete, iskolája tűzvész áldozatul esett. Azonban megnyugtató az esperes kijelentése, hogy mind a három helyen részint a helybeli lelkészek dícsérendő buzgólkodása és helyes, tapintatos vezetése, valamint a hívők hitbuzgósa és áldozatkészsége folytán a parochiális épületek még díszesebben felépítettek.

Ezek után igen szép jelenet következett, nevezetesen: 7 tanító és 4 tanítónő tette le az esküt az esperes kezébe, hogy a magas szentes tanítói pályán lelkiismeretes, fáradhatatlan buzgalommal s kitartással fognak működni, legjobb beállításuk, s legszentebb meggyőződésük szerint, igérvén, hogy az egyháznak erkölcsös, vallásos és hitbuzgó, a hazának önfeláldozó, hazaszerető polgárokat, a társadalomnak hasznavehető tagokat fognak nevelni.

Az esküment Nagymáté Albert e. m. főjegyző olvasta fel előttük, mit az egész közgyűlés állva hallgalt meg.

Az eskü elhangzása után az esperes ur buzdító beszédet intézett a szertartás által az e. m. kebelébe felvett tanítókhöz, végül azok megáldása után az egyházkerületi világi képviselő választása tárgyában döntött a közgyűlés.

Fájdalommal vette tudomásul a közgyűlés Vas Mihály gégyényi ev. ref. lelkésznek gyöngékedése miatt az e. m. papi özv. árva gyámintézet pénztárnoki állásáról való lemondását. Fájdalommal annyival is inkább, a mennyiben az esperes ur kijelentette, hogy az előértekezleten sem bírták rá venni a nevezett lelkész urat lemondásának vissza vételére. Ezután Andrassy Kálmán buji lelkész ismertette e kiváló lelkész és e téren is kitűnő szakember működését, majd elévülhetlen érdemei, alkotásai némi nemű elismerésül indítványozta, hogy a közgyűlés egyhangulag szavazzon köszönetet nevezett lelkész urnak. Az indítvány közlekedéssel elfogadtatván, az esperes elrendelte a tisztségre való szavazást, mi megtörténvén kitűnt, hogy Vas Mihály örökebe Tóth Gábor bogdányi lelkész lépett.

A tárgysorozat rende szerint az e. m. főjegyzője kihirdette a tanácsbírói kar javaslatát, melyszerint 17

egyházat, 20 lelkészt és 16 tanítót kíván részesíteni kisebb-nagyobb államsegélyben. A tanácsbírói kar javaslata egyhangulag elfogadtatott.

Az építés alatt álló leányintézetre vonatkozólag közgyűlés akként intézkedett, hogy a jövő 1902-1903. tanév kezdetével rendeltetésének s céljának megfelelőleg megnyitandó. Szép jelenet következett erre, nevezetesen: Horváth István tanító gyámpénztárnok a f. szabócsi ev. ref. tanító-egyesület által a leányintézet céljaira adományozott 200 koronát szép beszéd kíséretében adta át esperesnek. Ki is a tanító-egyesületnek nagylelkű adományáért köszönetet mondott.

Örömmel, mondhatni lelkesedéssel fogadta a közgyűlés a vármegye közgyűlés bizottságának azon határozatát, melyben szigorúan intézkedik az iskolai mulasztásokról, — s gondoskodik a tankötel-sek beiskolázatásáról.

Teljes tette a tanító-egyesület azon kérelmét, mely szerint a 2 tanító-képviselő midőn az e. m. gyűléseken megjelen a közigazgatási pénztár terhére kapjon fuvar és napidíjat.

Örömmel vett tudomást közgyűlés arról, hogy néhely helyeken (Berzse, Ujfehértó, Kisvárd) a lelkészek és tanítók buzgólkodása folytán jótékonykézü nőegyletek szerveztettek.

Jótekonyságot is gyakorolt, a mennyiben b. e. Lukács Ödön f. szabócsi esperes, volt nyiregyházi ev. ref. lelképásztor özvegyének férjéről reá maradt 2600 korona adósságát elengedte, illetve törölte. — Fizesse meg az Isten a nemesen gondolkozó lelkészek és tanácsbírák eme tettét.

Ezen kívül intézkedett még a közgyűlés 2 felekezeti iskola államosítása tárgyában. És pedig: Ófehértó államosításába bele egyezett, azonban a papi iskola államosításába nem.

Több az egyházakat érdeklő ügyek lefolyása után a közgyűlés tagjai 12 órakor a nagy Korona vendéglőben gyűltek össze bankettre, a hol is felkészítőben nem volt hiány.

Harmadik nap zárt ülésben fegyelmi és bírósági ügyek intéztek el.

Pauer Vilmos.

Egy jobb sorsra érdemes férfi szenvedett ki csütörtökön délelőtt. Amikor a megrendítő gyászúrt vettük, úgy tetszett, mintha szívünket éles tör járta volna át. Mert szerettük őt mindnyájan, kik vele érintkeztünk. Kedves modora, jó szíve, szelíd lelke, aranyos kedélye mindannyiunkat lebilincsel s meghódított.

Már régen magában hordta a betegség csiráját. A mult iskolai évben már nem volt képes tanítani. Tüdőbaja annyira erőt vett rajta, hogy az iskolai tanácsból kénytelen volt egy évi szabadságot kérni s enyhébb éghajlat alatt keresni gyógyulást. El is ment a verőfényes Meránba, s mikor a mult tavasszal visszatért, viruló arc-színe, telt alakja azt a reményt keltették bennünk, hogy baja megszűnt. — A folyó iskolai év elején nagy kedvvel és reménységgel foglalta el ismét tanáskodást. Tanártársai és tanítványai a legmelegebb szeretettel fogadták. Ámde csakhamar kitűnt, hogy se teste, se lelke nem bírják a munkát.

Január végén újra szabadságot kért. A pihenés azonban nem hozott neki enyhülést s gyógyulást. A 31 éves férfiú rövid szenvedés után elhunyt.

A főgymnasium épületén ott leng a gyászlobogó. Igazi gyászt jelent, igazi részvétet és fájdalmat tolmácsol. Pauer Vilmos, a hű barát, a jó kartárs, a lelkiismeretes tanár, a tiszta jellemű férfiú nincs többé! . . .

— nf. —

A főgymnasium kormányzó tanácsa és tanári testülete a következő gyászjelentést adta ki: A nyiregyházi ág. hitv. ev. főgymnasium kormányzó tanácsa és tanteszülete fájdalommal jelenti, hogy Pauer Vilmos főgymnasiumi r. rajztanár életének 32-ik, tanárkodásának 8-ik évében, hosszú szenvedés után folyó évi április hó 10-én Budapesten elhunyt. Hivatásában hű és buzgó tanárt, szeretett, derék kartársat veszítettünk az elhunytban; emléke legyen áldott. Nyiregyháza, 1902. április hó 11-én.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Pauer Vilmosné született Kertész Irma, úgy a maga, mint kis Pista fia és az alulírt rokonság nevében, fájdalommal megtört szívvel jelentik, hogy az áldott jó férj, szerető apa, testvér, vő, sógor és rokon Pauer Vilmos főgymnasiumi rajztanár élete 32-ik, boldog házasságának 6-ik évében hosszú és kínos szenvedés után folyó hó 10-én Budapesten elhunyt. A megboldogult halott földi maradványait folyó hó 12-én fogják Budapesten az ág. hitv. ev. vallás szertartása szerint örök nyugalomra tenni. Nyiregyháza, 1902. április hó 11-én. — Áldás és béke feledhetetlen poraira! — Pauer Gyuláné szül. Remenyik Vilma, Eltscher Simonné szül. Kertész Margit, Früstök Gyuláné szül. Kertész Ilona, Kertész Janka, Kertész Bella, Kertész Katinka sógorai. Pauer Gyula testvére. Kertész Istvánné anyósa, Kertész István apósa. Eltscher Simon, Früstök Gyula, Kertész Béla sógorai.

UJDONSÁGOK.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** A vármegyei tavaszi rendes közgyűlés május hó 13-án és következő nappain fog megtartani a közgyűlés tárgyait előkészítő állandó választmány ülése május hó 6, 7, és esetleg 9-én lesz.

— **Személyi hír.** Báró Feilitzsch Berthold vármegyénk főispánja, vármegyei hivatalos ügyek elintézése céljából több napi tartózkodásra ma reggel Budapestre utazott.

— **A vármegyei pénztárak államosításáról** szóló szentesített törvény életbeléptetésére vonatkozólag a pénzügyminiszter a napokban leiratot intézett a vármegyei alispánjához, amelyben jelezvén, hogy a belügyminiszterrel történt megállapodás szerint a reform végrehajtásának idejét a jövő évi január 1-ére határozták meg, utasítja az alispánt, hogy az egyesített pénzügy-

igazgatósági számvevőségnek, vagy kir. adóhivatalnak a vármegyeházában felszabaduló helyiségekben való elhelyezése iránt a kir. pénzügyigazgatóval megállapodásra jusson. Ertesülésünk szerint ez a megállapodás az lesz, hogy a kir. adóhivatal a vármegyeházának mostani pénztári helyiségeiben fog elhelyezést nyerni, a vármegyei számvevőség által elfoglalt helyiségekbe pedig a kir. államépítészeti hivatal költözik át.

— **Számonekérő szék.** A vármegyei, valamint Nyiregyháza város tisztviselőinek, segéd és kezelő személyzetének mult évi szeptember hó 30-tól folyó évi május hó 1-ig terjedő időben kifejtett tevékenységét megbírálni hivatott számonekérő szék május hó 12-én a főispán hivatalos helyiségében ülést tart.

— **Halálozás.** Dr. Josa András vármegyei főorvost mely gyász érte: édes anyja özv. Josa Péterné e. m. hó 6-dikán, élete 93-ik évében Debreczenben meghalt. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: Nagybányai és németszőgyényi dr. Josa András és neje Láner Olga; Josa Ilona özv. Prössl Károlyné; Josa Karolina és férje Josa Vincze, mint gyermekei, illetve menyek és veje, valamint nagy számu unokái, dédunokái, ükunokái, rokonsága fájdalommal telt szívvel jelentik édes jó anyjuknak, nagyanyjuknak, szépanyjuknak, úkanyjuknak, a legjobb rokonnak Nagybányai és németszőgyényi Josa Péter cs. kir. udvari tanácsos özvegyének szül. zsebeházi Horváth Karolinának élete 93 ik, özvegye 29 évében, végelgyengülés következtében f. hó. 6-án történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 8-án, d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a Verbőczy utcza 3-ik számu halottasháztól a róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat április 9-én délelőtt 9 órakor a helybeli róm. kath. templomban fog az egkek urának bemutatattatni. Debreczen 1902. április 7. Áldás poraira.

— **A szabolcsmegyei tanító-egyesület nyiregyházi járásköre május hó közepén — a napot a meghívón jelezzük — gyűlést tart következő tárgysorozattal: 1) Egy erkölcsi elbeszélés kidolgozva mintalecke alakjában és gyakorlati tanítása Fábian Ferenc nyiregyházi tanító által. 2) A „ponomimika irva-olvasás” tanításból gyakorlati előadás Morvay Margit újfehértói tanítónő által. 3) A beérkezett két vitafelvetés előváltása és megvitatása, nevezetesen: a) A népiskolai rajzoktatás feladata a középiskola és gyakorlati életre való előkészítés szempontjából. b) Mikép és mily terjedelemben taníttassék a népiskolában az egészségtan? Továbbá megvitatás tárgyát fogja képezni a „Tanító Országos Bizottsága” által kitűzött következő 3 tétel: a) A tanítók fizetés rendezése. b) Az ifjuság erkölcsi életének megővése. c) A tanítói szakképzés — Megbeszélés tárgya lesz a „Szabolcsmegyei Tanító-egylet” által a „Tanítók Hazában” létesítendő 4000 koronás szoba-alapítvány ez évi részletének mi módoni törlesztése. Hogy a felvett tárgyak kellően megvitatathók legyenek, szükséges, hogy kiki a felvett tárgyak körében olvasson. Bizunk a járáskör tagjainak ügybuzgóságában, hogy e gyűlésen teljes számmal vesznek részt. Azon kartársakat is, kik még nem tagjai a járáskörnek szívesen látjuk. Az elnökség.**

— **A kis-várdai tenyészállat kiállításról** a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésen az alispán — előterjesztett havi jelentésében megemlékezvén, a bizottság a következő határozatot hozta: Az alispáni jelentésnek a kis-várdai gazdakör által rendezett tenyészállat kiállítás szép sikeréről szóló része örövendes tudomásul szolgálván: a közigazgatási bizottság azon fáradhatatlan buzgalomért, melylyel a gazdakör állattenyésztésünk előmozdítására törekszik s azon lankadást nem ismerő fáradozásért és igyekezetért, melylyel a rendező bizottság a folyó évi tavaszi kiállítást teljes sikerrel létre hozta, Liptay Béla gazdaköri elnöknek és általa a Kisvárdai vidéki gazdakörnek, úgy szintén Szalánczy Bertalan, mint a kiállítást rendező bizottság elnökének és általa az egész rendező bizottságnak, közhasznú tevékenységük méltánylása gyanánt előismerését nyilvánítja.

— **A nagyhalászi telek-tanyái iskola ügye.** A vallás és közokt. miniszter a napokban értesítette a vármegyei közigazgatási bizottságot, hogy a Halászi községhez tartozó Telektanyán állami elemi iskola szervezéséről, sajnálatára, el kell tekintenie, mert az új állami iskolák állítására rendelkezésre bocsátott fedezet ugyanis annyira korlátolt, hogy oly helyeken sem áll módjában mindenütt állami iskolákat létesíteni a hol azokra égető szükség van. A miniszter szerint a Telektanyán említtetve Kállay András áldozatkész ajánlata alapján, az 1893. XXVI. t. t.-cz által nyújtott kedvezmények igénybe vétele mellett, községi jellegű iskola lenne szervezendő.

— **Iskolai ünnepélyt tart** — ápril 11 emlékére — ápril hó 13 án vasárnap délután 2 órakor a központi elemi iskolában a nyiregyházi alsófoku kereskedelmi tanoncz iskola és délután 3 órakor a róm. kath. iskolában az iparos tanoncz iskola.

— **Esküvő.** Elek Pál földbirtokos e hó 14-én, hétfőn tartja esküvőjét — a családi gyász miatt a legszűkebb családi körben — Josa Anna kisasszonnyal, dr. Josa András vármegyei főorvos kedves leányával.

— **A város erdeje veszélyben** forog minden tavasszal. Alig van év ugyanis, hogy a Kemece felé közeledő vonathól kiszálló szikrák fel ne gyujtsák a városi erdőt. Még eddig nagyobb szerencsétlenség nem történt ugyan, de addig lesz jó óvakodni, míg a veszélyben forgó erdőben nagyobb csapás nem következik be. Mult pénteken is többször kigyulladt az erdő, de az állami napszámosoknak sikerült azt mindannyiszor eloltatni. A tűz által megromlott erdő területe több száz □-ól, az ezen területen levő fát vissza kell vágni, így az erdő növése legalább 10 évre vissza van vetve, de a jobban megégett sarj ki sem fog hajtani. Kiteszik ebből, hogy ilyen veszélynek a város nagy értékű erdejét kiténni nem szabad. Az óv-vonal meg van ugyan, de keskeny, amit igazol, hogy a pénteki tűz is 22 méterre ütött ki a pályatesttől. Az erdőt csakis egy, de biztos és azon mód által lehetne megmenteni, ha a vasut 2 oldalán 30-30 méter szélességben ritkán és csak tölgyet nevelne a város és ezen területet kaszálhatná, így a tűzefogó apró fák, száraz avar eltávolíthatnák.